

ที่ กษ 1205/ว 73

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

22 มกราคม 2545

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1205/ว 72 ลงวันที่ 22 มกราคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บัญชีแสดงเครือญาติในการโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ใน
เขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-85) พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างเอกสาร จำนวน 7 แผ่น
2. บัญชีแสดงรายละเอียดการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ใน
เขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-86) หรือ (ส.ป.ก.4-87) พร้อมคำอธิบายและตัวอย่าง
เอกสาร จำนวน 8 แผ่น
3. แบบอุทธรณ์คำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ส.ป.ก.4-127) จำนวน 3 แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่
7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 มีมติให้ยกเลิกหลักเกณฑ์การโอนสิทธิ และการตกทอดทางมรดก
สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามมติ คปก. ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533
และครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536 รวมทั้งอนุมัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนสิทธิและ
การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การรับคำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินและ
การสอบสวนสิทธิเกษตรกรผู้ยื่นคำขอ รวมทั้งการนำเรื่องราวตามคำขอเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
พิจารณออนุญาตข้างต้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส.ป.ก. จึงได้วางแนวทางเพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
จังหวัดถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ยกเลิก

- 1.1 หนังสือที่ กษ 1204/ว55 ลงวันที่ 24 มกราคม 2535
- 1.2 หนังสือที่ กษ 1204/ว828 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2536
- 1.3 หนังสือที่ กษ 1204/ว829 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2536
- 1.4 หนังสือที่ กษ 1204/ว040 ลงวันที่ 20 มกราคม 2538

2. การรับคำขอโอนสิทธิหรือการรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ใช้แบบคำขอทั่วไป เพื่อบันทึกเรื่องราวแห่งคำขอ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ยื่นคำขอกับผู้รับโอนหรือผู้ขอรับมรดกสิทธิ ข้ออ้าง ที่อาศัยเป็นหลักแห่งคำขอ รวมทั้งคำขอ และเมื่อผู้ยื่นคำขอได้ลงลายมือชื่อในคำขอแล้ว ให้ออกใบรับ คำขอให้ไว้เป็นหลักฐาน

3. ในการยื่นคำขอดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอแสดงบัญชีเครือญาติในการโอนหรือการตกทอดทาง มรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.4-85) ตามแบบสิ่งที่ส่งมาด้วย 1. พร้อมหลักฐานประกอบ เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส ฯลฯ ของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ยื่นคำขอ แล้วให้ผู้ยื่นคำขอ ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของบัญชีดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคำขอหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามนัย หนังสือที่อ้างถึงท้ายท 5 จำพวก ซึ่งมีสิทธิรับโอนหรือรับมรดกสิทธิดังกล่าว ได้แก่

(1) สามีน ภริยา ที่จดทะเบียนสมรส และให้หมายรวมถึงสามีน ภริยา ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ด้วยนั้น ในที่นี้ให้หมายถึงชายและหญิงที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา โดยมิได้จดทะเบียนสมรสในขณะยื่น คำขอโอน หรือขณะเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย

(2) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย และให้หมายรวมถึงบุตรตามความเป็นจริง เช่น บุตรนอกกฎหมาย ที่บิดารับรองแล้ว (ไม่รวมบุตรบุญธรรม)

(3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ให้ถือความเป็นพี่น้องกันตามความเป็นจริง ไม่ว่าบิดามารดา จะได้จดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ก็ตาม

(4) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ให้ถือความเป็นพี่น้องกันตามความเป็นจริง ไม่ว่าบิดา มารดาจะได้จดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ก็ตาม

(5) หลานของเกษตรกร หมายถึง ลูกของลูกหรือลูกของพี่หรือของน้องตามความหมายใน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เท่านั้น

4. เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ตรวจสอบเรื่องราวแห่งคำขอ กับบรรดาเอกสารซึ่งใช้เป็นหลักฐาน แห่งการสอบสวนสิทธิมาแต่เดิมของผู้โอนหรือของเจ้าของมรดกผู้ถึงแก่ความตายในแฟ้มเก็บเรื่องราว ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-06 หรือ ส.ป.ก.4-06ก) ของที่ดินแปลงที่ขอโอนหรือขอรับมรดกสิทธิ แล้วเห็นว่า คำขอดังกล่าวน่าเชื่อถือให้ดำเนินการสอบสวนสิทธิผู้ขอให้ปรากฏหลักฐานตามแบบสอบสวน สิทธิที่ ส.ป.ก. กำหนด เพื่อแสดงว่าผู้ขอเป็นเกษตรกรจริง ไม่เคยได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน และหรือไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพอยู่ก่อนแล้ว หรือได้รับการจัดจาก ส.ป.ก. อยู่ก่อนแล้ว และเนื้อที่รับโอนหรือตกทอดรวมกันไม่เกินขนาดถือครองที่ดินตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นผู้มีสิทธิรับโอนหรือรับมรดกสิทธิดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ในหนังสือที่อ้างถึงแล้ว กรณีเป็น อำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้นำเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อลงความเห็น เป็นเบื้องต้นว่าควรอนุญาตหรือไม่ควรอนุญาตตามคำขอ แล้วจึงบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาต่อไป

5. การนำเรื่องราวคำขอดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณานั้น นอกจากจะ ต้องจัดทำวาระการประชุมเพื่อสรุปเรื่องเดิม ข้อพิจารณาและคำขอแล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำหนดประเด็น เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค เหตุผลและความจำเป็นในการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ รวมทั้งพฤติกรรม

แห่งคำขอไว้ให้ชัดเจนว่ามีเจตนาหลีกเลี่ยงข้อห้ามตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยหากผู้โอนหรือเจ้ามรดกมีทั้งคู่สมรสและบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้ ต้องโอนให้แก่คู่สมรสหรือบุตร เพียงคนเดียวคนหนึ่ง หรือตกทอดแก่คู่สมรสเป็นอันดับแรก มีเหตุผลอย่างไรจึงไม่อาจโอนหรือตกทอด ทางมรดกสิทธิให้แก่ คู่สมรสและบุตรนั้นก่อน และมีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องโอนหรือตกทอด ทางมรดกสิทธิให้แก่บิดามารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน หรือหลาน ในกรณีโอนหรือตกทอดทางมรดกให้แก่บุตรหรือทายาทอื่น จะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสด้วย และให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดการโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูป ที่ดิน (ส.ป.ก.4-86) หรือบัญชีแสดงรายละเอียดการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-87) แล้วแต่กรณี ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 เพื่อประกอบเป็นส่วนหนึ่งของวาระการ ประชุมเรื่องดังกล่าวทุกครั้ง

6. กรณีอยู่ในอำนาจการพิจารณาของปฏิรูปที่ดินจังหวัด เมื่อได้พิจารณาเรื่องราวแล้วผลการ พิจารณาเป็นประการใดให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบด้วย และให้สรุปแจ้ง ส.ป.ก. โดยใช้บัญชีแสดงรายละเอียด ส.ป.ก.4-86 หรือ ส.ป.ก.4-87 โดยอนุโลม ส่วนกรณีการพิจารณาอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูป- ที่ดินจังหวัด เมื่อได้พิจารณาเรื่องราวแห่งคำขอแล้ว มีมติเป็นประการใด ให้ผู้จัดรายงานการประชุมบันทึก มติดังกล่าวลงในบัญชีแสดงรายละเอียด ส.ป.ก.4-86 หรือ ส.ป.ก.4-87 แล้ว แแนบบัญชีดังกล่าวไม่ว่าจะ เป็นการโอนหรือการตกทอดติดไปกับรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทุกครั้ง ที่มีมติ แล้วส่งรายงานการประชุมพร้อมบัญชีดังกล่าวไปยัง ส.ป.ก. เพื่อ ส.ป.ก. จะได้รับรวบรวมรายงานจาก บัญชีดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบต่อไป

7. การแจ้งผลการพิจารณาคำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินต่อ ผู้ยื่นคำขอ ให้แจ้งเป็นหนังสือและแจ้งด้วยว่าสามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับแจ้ง

8. ภายในระยะเวลาอุทธรณ์ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมข้างต้น การรับการ อุทธรณ์ การโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้ใช้แบบคำขออุทธรณ์ ส.ป.ก.4-127 และให้จัดส่งคำขออุทธรณ์รวมทั้งเอกสาร ส.ป.ก.4-85 ส.ป.ก.4-86 หรือ ส.ป.ก.4-87 แล้วแต่กรณี รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ส่งให้ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา กฎหมายและระเบียบในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณา โดยไม่ชักช้า

9. เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จาก ส.ป.ก. แล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งผู้ยื่นคำขออุทธรณ์ การโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และให้แจ้ง

ด้วยว่าหากผู้ยื่นคำขอประสงค์จะฟ้องโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์นี้ ให้ทำคำฟ้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 40 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 50

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ โลกนิยม

(นายไพโรจน์ โลกนิยม)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-2971

โทรสาร 0-2281-0815